

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:				A szerkesztésért felelős		Szerkesztőség Nagy-Várad-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)	
Helyben:		Vidékre:		Kutasi Imre		Kiadóhivatal Nagy-Várad-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona	kiadó s laptulajdonos		Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel	
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "				
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "				
Egy órára	1 "	Egy hónapra	2 "				

Legyünk takarékosak.

Budapest, márczius 29.

Annyi az elégedetlen ember, mint a fűszál. Csekély része olyan az embereknek a kik helyzetüket, anyagi körülményeiket teljesen kielégítőnek tartják, míg a panaszgatók száma óriási.

Nagyon is furcsának tűnik fel, hogy éppen ma minden gőzerővel halad előre s nem bírjuk megteremteni azt az anyagi jólétet, a mely egyesek, családok, sőt egész országok földi boldogulásának alapját képezi.

Pedig hát küzdünk fáradunk, sokkal inkább mint apáink. Építjük az iskolákat neveltetjük a gyermekeinket, sokkal inkább mint ők, csak úgy kezükbe adjuk az eszközöket, melyekkel a jólétet megszerzhessék s még sem bírunk olyan módhoz jutni, mint a minő az elődöké volt, mikor az aranyat és ezüstöt zsákszámba mérték.

Bizonyára nagy okának kell lenni annak, hogy a munka és a haszon, a fátárság és a jólét közti aránytalanságot nem tudjuk kielégíteni. És ezeknek az okoknak fűrkészése kell, hogy feladatunk legyen, ha a nyomasztó helyzetben annyira mennyire javítani akarunk.

Annak, hogy a fátársító munkának, a mely a mi időnkben már a tudományt is segítségül hívta, nincs az az eredménye, a mit jogosan várhatnánk annak, hogy vagyoni gyarapodás helyett rohamosan hanyatlunk, szegényedünk, legelső okát

magában az egyes emberben, az egyes családokban találjuk.

A becsületes munka mai napság is meghozza áldott gyümölcseit, csak az kár, hogy a legtöbb ember önmagára áldozza azokat tel s mihelyt megmarkolta, — a helyett, hogy előrelátó észszel gondoskodnék a jövődőről, a helyett, hogy összegyűjtögetné a filléreket, azt tarja feladatának, élvezetének, hogy keresményének nyakára hágjon minél hamarabb. Szóval nem tudunk takarékosak lenni, hajlunk a pazarlás felé.

Egy másik nagy bajunk az, hogy nem szeretünk, vagy nem akarunk szerények lenni, hanem látjuk a nagyozást, a fitogtatást; ezen szenvedélyünk kielégítése pedig megbízhatatlan áldozatokat követel tőlünk.

Nem akarunk egyes osztályokat vagy polgárbeli állásbelieket megnevezni, hiszen látja azt minden ember úgy is, ki terjeszkedik nagyobbra, mint a meddig a takarója ér, ki akar többnek látszani, mint a mi valósággal. Mindennaposok e jelenségek s éppen azért veszélyesek; azért vált általánossá ez a baj annyira, hogy ma már nem azt szólják meg az emberek a ki többet költ mint a mije van, hanem azt, a ki viszonyaink figyelembevételével, okos takarékosággal oszítja be látartásának költségeit.

Elszegényedésünk további oka az, hogy a szomszédból vesszük folytonosan azt a mit, saját házunknál is megtalálunk

s így vagyunk, melyet pedig megtarthatnánk a magunk számára, neki szolgáltatjuk ki önkényesen.

Vagy hogy világosabban szóljunk ugyan ki nem látja azt a pazarlást mikor saját hazai iparral bírnak már, mely igényeinket teljesen kielégíteni képes s mégis külföldről teszünk megrendeléseket, — bármennyire is hangoztatjuk, hogy pártoljuk a hazai ipart — adván hasznát azoknak, kik a mi terheinket viselné egy általában nem segítenek, ellenben hazai iparunkat versenyzésükkel megfojtani képesek. A pénz, mely a hazai ipar termékeikért itthon maradna, idegen ák lamba szóratik ki, melyből aztán vajml nehezen szívárog többé vissza hozzánk csak egy parányi kész is.

Vajjon nem neveltség, nem oktalanság e az, hogy mi nyers terményeinket eladjuk a külföldnek s feldolgozva vissza váltjuk azokat, drága pénzért; eladjuk a külföldnek a gyapjút és visszahozzuk tőle alakjában busás áron, mikor itthon magunknak is vannak jó posztógyáraink, melyeknek produktumaival beérheti minden ember.

Elszegényedésünk ezer okai közül nem említünk többet, mint e hármát s már ezek is kell, hogy minden józan gondolkodású embert meggyőzzenek a felől, hogy az általános hanyatlásnak fő- okozói magunk vagyunk.

Ugyan végezzük kizikkunket, hogy legyünk takarékosak, igénytelenek pár.

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

HA AKARAT VOLNA!

Ha akarat volna
A magyar nemzetben,
Nem volna oly gyöngö
És oly tehetetlen.
Nem bannának véle
Oly kurtán galádul,
Nem néznének rája
Csak amugy félvállról!

Ha akarat volna
A magyar nemzetben,
Nem volna országa
Szomorú, kietlen.
Nem élőködnének
Idegenek rajta,
Nem volna a mások
Szeszélyének rabja!

Ha akarat volna
A magyar nemzetben,
A jövőt nem látná
Fekete színekben.
Mások kegyelmére
Sohase szorulna,
Arca a szegyéntől
Annyit nem pirulna.

Ha akarat volna
A magyar nemzetben,
Nem nézné romlását
Egy napig büntetlen,
Nem volna utolsó
A népek sorában,
Nem állna közöttük
Busan — egymagában!

Dalmady Győző.

A „Rózsás néni.”

— Irta: Gáspár Imre. —

Ösmeritek a Rózsás nénikét?

Ősz a haja, redők mutatkoznak az arcán, a mitől még szebb, még kedvesebb. A redőket bizonyára attól kapta, hogy olyan nyájasan mosolygott minden gyermekre.

Minden gyermekre?

Bizony mindegyikre! Még a kis mormogó Ferikére és az altó ajkát folyton kiegészítő Böskére is. Ha a „Rózsás néni” a szemébe néz, még a leggonoszabb gyermek is elmosolyodik; az ember el sem hinné, hogy gonosz gyermekek is vannak a világon. — Kis házikóban lakik Rózsás néni. Nagy, kert van körülötte. A város minden gyereke elférne benne, éppen úgy, a mint elférnek a jó Rózsás néni szívében, a ki úgy szeret minden gyermeket, mintha anyjok lenne.

Vannak anyátlan gyermekek is; az emberek szegény árváknak nevezik őket. Ezeket nagyon, de nagyon sajnálja a Rózsás néni. Még többször szólítja meg, mint a mamáival bíró gyermekeket. Rózsás néni ösmeri a város minden gyermekét, ő azoknak a valódi mamájuk!

Ugy-e azt hiszitek most már, hogy teljesen ösmeritek a Rózsás nénikét? Pedig még csak most következik a java! Voltál már beteg? Bizonyára! Fejed, gyomrod, bizonyára fájt már; köhögés is győrt. Ilyenkor a mama az ágyad szélére ült, vigasztalgot és valami jó orvosságot itatott veled.

Most gondolj megint az anyátlan kis árvákra! Látod, a Rózsás néni éppen ezek kedvéért volt a világon. A mint meghallja, hogy beteg valamely árva gyermek, megjelenik sötét kék ruhájában; mindig ezt a színt viseli. A szobába lép, fehér kötényt köt maga elé s a beteg gyermek ágya mellé ül; megnézi nem forrók e a kis kezeckéi, betakarítja a lábcskáját, a fejét magasabbrá fekteti, az ivó-pohárba friss hűsítő italt tölt. Ez izlik csak az apróságoknak! Az érkező orvos is nagyon megőrül, ha a beteg mellett találja „Rózsás nénikét” s az ágy melletti asztalkán talál... Tudjátok mit? Hát nem egyebet, csak egy cserép viruló rózsabokrot!

Rózsabokrot? Kérdenétek csodálkozva. Bizony rózsabokrot! El is felejtettem megmondani hogy éppen e miatt neveztek e „Rózsás nénikének”, mert a kertjében tömés

toljuk a hazai terméket s meglehetünk győződve, hogy állapotaink gyors javulásnak fognak iddulni.

Világhéke és sajtószövetség. Gróf Apponyi Albert hosszas hallgatás után egy valóban szenzációs előadásban ismét ragyogtatta páratlan képességeit és oly eszmét pendített meg, mely Apponyi nevét az egész világon elterjedtítté teszi. A választott bíróságok elvének kivételéről van szó, mely elv a haagai békeértekezlet tárgya volt. Az interparlamentaris békeértekezlet, mely majdnem egyidejűleg ülésezett a haagai értekezlettel, már nem foglalkozhatott behatóan a felvetett eszmével s ezért most egy módot gondolt ki Apponyi, hogy a tömegeket hozzáférhetőbbé tegye a választott bíróságok eszméjének. Egy sajtószövetség alapításáról van szó, mely rendszeresen szolgálná a világbékét, a melyet Apponyi a legközelebbi interparlamentaris értekezlet elé terjeszt s melyre nézve egyelőre a magyar sajtó hozzájárulását akarta biztosítani. Az előadás, melyet gróf Apponyi az eszme érdekében az Otthon-körben tartott, olyan akcióhoz fog lökést adni, mely hivatva lesz az egész világ számára a forrón óhajtott békét biztosítani és e nagy államférfi bizonynyal élvezheti majd akciója sikerének tiszta örömeit.

Gyöngén szuró.

(A haagai béketanácsokmány. — A világbéke és Apponyi. — A tudomány csődje. — Játékok tanítása)

Márczius 28.

A Béke szól: „Engem hívott Hága,

Angol pedig a nyakamra Hága!

Szép a világ békéje.

De vajon kelle a burnak, míg szabadságát nem vivja ki?

telen sok rózsát termeszt és minden gyereket megajándékoz egy rózsá bokorral!

Még télen is?

Természetesen, hogy télen is! Rózsás nénikének üvegháza van ám! Ebben olyan jó meleg van, hogy annyi rózsá teremhet egész télen, a mennyi csak tetszik.

— A rózsá illata is orvosság! mondogatja a nénike.

Teljesen igaza van! Mert a Rózsás nénike által ápolgatott gyermekek többnyire meggyógyulnak. A Rózsás nénike korán reggeltől késő estig, néha éjjel is náluk marad és kedves történetkéket beszél el. Minden kanál orvosság mellé, a melyet a néni maga nyújt a betegnek kedves, szerezetteljes szavakat mond; úgy, hogy ilyenkor szívesen nyelik le a lekeserűbb orvosságot is; még a keserű is édes, ha a Rózsás nénike nyújtja. Használ! is mindég.

Ha későn hívják a szegény kis árvához, bizony megéri, hogy szegényke kiszemved kellő ápolás híján.

Édes anyjához költözött az égbe, mondja ilyenkor könnyezve Rózsás nénike.

Aztán elveszi a rózsát az üres és hideg ágyacska mellől, elülteti kis kertjében. Kertjének erre való részét „paradicsomnak” hívja az égbe költözött ártatlankák emlékére...

Hanem a meggyógyult gyermekek megtartják rózsabokraikat. Gondosan ápolják s mindig szívesen emlékeznek a „Rózsás néni kére”, valahányszor virágaikban gyönyörködnek.

A jó Isten sem feledkezik meg a Rózsás nénikéről. Ha pedig a jó lélek egyszer kiszemved, a jó Isten felhívja az égbe költözött árvák közé, kiknek oly hűséges ápolójuk volt földi életében. Fehér rózsák nyílnak utáin.

Szépnek szép ábránd. Való oly nagy szíveknek, mint az Apponyié, a mely szívek érzéssel pótolják a tevékenységet.

Rég megvan a világban a világbéke, de csupán a halálban.

— Hagyjatok világbékén, — mondom, idegesen, ha azzal a szép álommal zaklatnaak.

Tudomány ne szálljon versenyre a hitel. Az örökéletről úgy sem tud felvilágítást adni.

Hijába kezdene k hozzá Darwin és a többi tudósok, e pontnál mind megakadnak; ez a tudomány csődje. Munkájok félmunka, a befajzását mindig csak a mi urunk Jézus Krisztust toldja hozzá.

Az ifjúságot játékokra tanítják az iskolákban.

Az a baj, hogy a nélkül is játékszámbe veszi ifjúságunk a munkát, kötelességet, az egész életet. Előre eljatszotta egyrésze az életet, ne tanítsuk hát játékokra a tanórákra való időkbén.

Bizzuk magára az ifjúságra a játékot. Jobban érti az nálunk!

Olaj Üsö.

Külföldi gyertyák a debreczeni hivatalokban.

Márcz 28.

Polónyi Géza országos képviselő ur, a t. házban elpanaszolta hogy Debreczenben a kir. járásbírósnál külföldi gyertyák fénye mellett osztják az igazságot.

Igaza van a hajduvármegyei képviselőnek, ha megengedi, ha kijelenti e sorok írója, hogy félével megelőztük őt.

A „Debreczeni Hirlap” már a mult év október havában közölte, hogy Debreczen város tisztikara külföldi gyertyák fénye mellett — dolgozik s úgy nem feltűnő, ha a közigazgatással karon fogva haladt az igazságszolgáltatás világossága tekintetéből.

E lapok hasábján, a fent jelzett időben tette közzé e sorok írója, hogy a város tisztiselői „Milly Kerzen”-t kapnak, piros csomagoló papírban, melynek czimkéjéről világosan olvasható, hogy „Fabrik von F. A. Langs Sohn et Comp” a ku, k. u. k. Liferentan in Liesing bei Wien.

Tehát a debreczeni tisztviselők is bécsi gyártmányú gyertyákat használtak akkor, a midőn kivolt adva a jelszó, hogy csak a hazai ipart pártoljuk.

No hát szépen pártolták — a városnál is, a járásbírósnál is és egyebütt is.

A dolog magyarázata egyébkép az, hogy a vállalkozó magyar czég telepe végett és ott szerezte a szükségletét a hol kapta. Mint Ugron Gábor a zabot.

De hát a zsiros haszon mellett, a Sang-féle szállító czég nem tehetné-e volna meg, hogy a magyar fogyasztásra szánt gyertyák borítékaira magyar feliratot tegyen?...

A magyar pénz nem érdemel még ennyit sem Bécestől!

Ez bizony elég szomorú.

Az igazságügy miniszter, Plósz Sándor megígérte Polónyi urnak, hogy szigorú vizsgálatot tart arra nézve, miszerint mikép kerültek a külföldi gyertyák a debreczeni kir. járásbíróshoz. — Félős dolog. En elmondtam itt. A magyar ipar és magyar kereskedelem iránti jó szándék még mindig a jövő ereje.

Beszélünk érte, de nem teszünk érte.

Hej! Száz szál gyertyát, abból a bécsi gyártmányból?

Hát ha hamarabb elfogy és rá kerül a sor a hazai gyártmányra?

Mi a boldogság?

— Csevegés, —

Társalgás közben megjegyzé Z. urnó, hogy ni! milyen boldog most az a kis Szabó Mariska, az az igénytelen csöppség! Ma, lám, fényes fogaton jár, páholya van az Operában, irigylí, a ki lenézte!

— No a boldogság, nem a gazdag-ságban áll, — felelé A orvos. Van nekem most egy exczellentiás betegem, javakorbeli ember, két megyét fut át az uradalma, s jobban átkozza a sorsát, mint az utszéli koldus! A boldogság kérem — az egészséggel!

— Hát iszen az egészség alapföltétel — vevé át a szót M. bíró, — az igaz, de hát boldog-e az az egészségtől duzzadó favágó, a ki napokig nem kap munkát? ... A boldogság kérem: a megalégedés!

— Ez tág fogalom! — csicsergo most közbe egy édes hang, az ünnepelt szép művésznő hangja. Ahhoz kérem, hogy megalégedettek legyünk, minden, de minden kell! Lám én egészséges vagyok, szeretve is vagyok, gazdag is vagyok és mégse volnék megalégedett, ha nem élvezném a dicsőséget. A taps az ünnepeltetés, a tömeg bámulata: az dagasztja a keblet! A boldogság kérem: a dicsőség, a hírnév!

— Köszönöm szépen! — szólalt fel most savanyu képpel a poeta. — Hírnévben hál' isten nekem is van részem, s talán éppen együtt tapsolták az én művem az ön alaktásával! Hanem ha az ilyen dicsőségteljes est után egy barátságosan szobába megyek haza, a hol nem fogad szerető szív, ölelő kar, akkor azt mondom, hogy még sincs boldogságom! A boldogság kérem: a szeretet s a szerelem!

— Ennek van igaza, ennek — szólalt meg L., a híres gavallér, a világlátott ur a szó teljes értelmében. — En sokat láttam, tapasztaltam, de azt mondhatom hogy minden más csak fakova a szerelemhez képest; dicsőség, a gazdagság csak örömet adnak, de üdvöt csak a szerelem! Hanem ebben is kell jól megkülönböztetni a dolgokat! En ugyanis nem tartom teljes boldogságnak azt, ha én egy nő csókját élvezem, ha engem boldogít csak. A szerelem kérem csak akkor boldogító, ha a másik is érezi az üdvét. A mikor kérem az én térdekre ül Evelin és átfogva két karjával a nyakamat, csókol hévvel és csókol lángoló szemekkel, akkor én látom, hogy ő is boldog az én csókomtól, akkor tudom: mi a boldogság?

— Igen, igen! A viszonzott szerelem adja a boldogságot! ...

Bucszóban a ház asszonyától egy kis maraszaló kézhuzást vettem észre. A társaságot tehát hagytam előre menni visszamaradtam egy kissé s kérdőleg néztem a finom kis asszonyka pikánsan mosolygó ajkára. A mosolyból nevetés lett s a távozók után mutatva így szólt:

— Ezek most azt hiszik, hogy tudják, miben áll a boldogság? Naivok! ... Egy Évánál, mikor Adámot, csókolja, nem mindig lehet tudni, hogy Adám csókja teszi-e boldoggá, vagy egyáltalán csak az, hogy csókol, hogy csókolhasson! ...

Aranka.

A kinek százezer forintja van.

Egy debreczeni százezer (a segédéhez): Elkészítette azt a számadást, a melylyel megbiztam?

A segéd: Igen, ime itt van.

Százezer: Nos, mennyi vagyonom van?

A segéd: 90.999 frt és 99 kr.

Ezázezer (megütözve): Bizonyos én ebbén?

A segéd: Jól számítottam.

Százezer: Tehát nincs még százezer forintom?

A segéd: Fájdalom, még nincs.

Százezer: És X-nek van, ugye?

A segéd: Van.

Égő.

Százezres: És Y-nak is. Debreczenben mindenkinek van, csak nekem nincs. Meg pukkadok, ha erre gondolok. De nem követt el hibát a számadásban?

A segéd: Azt hiszem, nem.

Százezres: Lássuk csak. (Megnézi a számadást s az arca hirtelen földerül.) Ah megvan. Kifelejtette a számadásból a sertéseimet.

A segéd: Csakugyan.

Százezres: És a tanyámat.

A segéd: Ugyan hol volt a fejem.

Százezres: Adj a hozzá gyorsan a sertéseket és a tanyát. Ah újra ebrednek. Igen, ez sokat ér; ha hozzáadja a 90 ezerhez, százezres vagyok.

A segéd: Valóban, úgy van.

Százezres (mosolyogva): Valóban, mindenemet össze kellett írni, még a zsebpénzemet és az irgombjaimat is. Nem baj, azért mégis megelégedett vagyok. Menjünk, sétáljunk egyet. (Elmennek.)

Koldus: Könyörüljön rajtam, uram. Segítsen rajtam egy fillérrel.

Százezres: Szívesen, barátom. (A zsebébe nyúl.)

A segéd: Kérem, vigyázon; ha csak fillért is ad, az már hiányozni fog a százezresből és ön nem lesz már százezres.

Százezres: Teringettét, Igaza van önnek. (A koldushoz): Nagyon sajnálom, barátom, de nincs pénzem. (Tovább megy.)

Gyilkosság a fővárosban.

— A sánta asszony szeretője. —

— Saját tudósítónktól. —

Tegnapki tudósításom kiegészítésül Braun Julia meggyilkolásáról a következőket jelenthetem:

Az áldozat teljes neve Benkner Lipótné született Braun Julia; 45 éves magánzó. A holttest az előszoba küszöbén feküdt. Nyakára erős zsinór hurkolódott, testén pedig igen sok bõrhorzsolás és véraláfutás látszott. Az asszony, mint a rendõri vizsgálat megállapította, gyilkosság áldozata lett. Gyilkosával erős küzdelmet vívhatott, a míg az õt megfojtotta. Benknernek, a ki hónapos szobákat adott bérbé, két lakója volt: Politzer Samu 60 éves magánhivatalnok és Cserbó Lajos, a kassa oderbergi vasuti hivatalnok. A holttestet reggel 7 órakor a cselédeány pillantotta meg, a ki azt hitte, hogy az asszony öngyilkossá lett. Az esetet a rendõrségnek is elõször mint öngyilkosságot jelentették be. Az asztalon ugyanis egy levél volt, a melynek tartalma ez volt:

„Poltzer ur! Fizesse hi a cselédeány tartozását és rendezze ügyeimet. Isten áldja meg; éljen boldogan; én önként megyek a halálba.“

Ezt a levelet azonban — mint a vizsgálat során kiderült — nem az asszony írta. A meggyilkoltnak egy idõközben mngjelent nõvére ugyanis határozottan állítja, hogy nem az asszony keze írta. A levelet a gyilkos írta, hogy félre vezesse a hatóságokat és hogy azt higgyék, hogy öngyilkosság történt. A rendõrség Politzer Samut, Cserbó Lajost és Kothes Zsófi cselédeányt a fõkapitányságra vitte, a hol a délután folyamán kihallgatták õket. A cselédeány azt állítja, hogy az éjjel senkit sem hallottak a lakásba jönni, a két szobaur ugyanezt vallja. A mi a levelet illeti, a kézírás a kihallgatottak egyikének kézírásához sem hasonlít.

A rendõrségnél Tóth János rendõrfogalmazó vezeti a vizsgálatot.

N A P I H I R E K.

Debreczen, márcz 28.

— Uj ítélõtáblai bírák. A király nagy Elek marosvásárhelyi ítélõtáblai elnöki titkárt az ottani és Szalay József debreczeni törvényszéki bírót a debreczeni ítélõtáblához bírákká kinevezte.

— Szombathy István, lapunknak hosszabb idõn keresztül beldolgozótagját, a mint tudjuk, az a megiszteltetés érte, hogy nt. Széll Kálmán fõ esperesi ur oldalára, N. Szalontára segédlelkészül, az esperesi iroda vezetőül és egyuttal gymnáziumi hittanárá hivatott meg, s helyét már holnap elfoglalja. Bármennyire sajnáljuk, hogy a szép tehetségü, buzgó munkatársunkat elvesztettük, mégis õszinte szívbõl kívánunk a távozáknak sok szerencsét. Rokonszenves egyéniségéért bizonyára rövid idõn megkedvelik õt Arany János szülõ városában!

— Gróf Lónyay Elemér alperes. A budapesti VIII-X. kerületi kir. járásbírósnál a sommás perek unalmas egyhangúságában szerdán furcsa kis jelenet játszódott le. A tárgyaló bírõ, dr. Erdler Miklós felhívja a peres feleket, egyszerre csak felszólítja az alperesek között:

— Gróf Lónyay Elemér!

Általános csend. Mindenkinek tekintete az ajtó felé irányul és kíváncsian várja a volt trónörökösné férjének dalás alakját. De nem jött. Az ügyvédek csalódottan, fordulnak vissza helyeikhez. Gróf Lónyay Elemér elmakacsoltatja magát, mint akármilyen közönséges alperes! A felperes ügyvéd rendületlen komolysággal kérdi a bírõt, hogy a makacsossági ítélet meghozható-e? A bírõ vizsgálja a kézbesítési vétivet, majd hivatalos szárazsággal kihirdeti a bíróság határozatát:

A bíróság gróf Lónyay Elemért nem marasztalhatja, mert nem volt szabályszerûen idézve. A kézbesítõ jelentése szerint gróf Lónyay Elemér lakóhelye teljesen ismeretlen.

De már erre elmosolyodtak a perrend tartás paragrafusaiiban megcsontosodott jogászok is. A hivatalos igazság szerint gróf Lónyay ismeretlen tartózkodásu, mikor a mi ramarei nászszal s a nászutazók minden lépésével hasábszámra foglalkoznak a hírlapok. A történelmi igazság kedvéért megjegyezzük, hogy Müller & Weisz budapesti cég perelte néhány száz korona értékü gép vételáráért gróf Lónyay Elemért és fivérét Gábor-t; idõközben az alperesek kifizették az õket és a felperesi ügyvéd me a költségeit kereste rajta. De már ezzel várnia kell míg a gróf ur újból visszatér „ismeret“ tartózkodási helyre.

— A jótékony nõegylet választmánya ápr. 1-én vasárnap d. u. 3 órakor árvaháza tanács termében gyûlést tart, mely iránt, fontos tárgyainál fogva, nagy érdeklõdés mutatkozik. A szegények évnegyedes segélyezésén kívül, melyre 571 korona van elõirányozva, az árvaház jövõ fejlõdésérõl is bővebben fog tanácskozni a gyûlés azon szép terv alapján, amelyen e részben az egylet ideális lelkesedésü, eszmékben gazdag, fáradtatlan elnöke Veressné Szathmáry Teréz nyújt be s a mely terv a nõegyleti árvaház életében egy még szebb jövendõ hajnalát jeleni. Az árvaházzal kapcsolatban tanácskezni kell a választmányak affelõl is, hogy a Stefánia volt trónörökösne másodszeri férjhezmenetele után mitévõ legyen a nõegylet az árvaház védnökségével? Végül megállapítja már a választmány az ideiközgyülés idejét és tárgyait, melyek közül, mint kiválóan érdekeseket kiemeljük, a második alelnök és a titkár választását, a lemondott Berger Henrikné és S. Szabó Józsefné helyébe. Mindkét tisztségre többek nevét halljuk emlegetni, de a vezetõk arra törekcsenek, hogy szokás szerint egyhangu választás történjen s közmelegnyugvás mellett, amire alapos kilátás is van.

— Ösztöndíj vasutasok gyermekeinek. A Magyar Államvasutak Takarékegyesülete márczius 25-én megtartott rendes évi közgyûlésén Brisics Géza pályafelügyázõ indítványára elhatározta, hogy az évi nyereségbõl harom ezer koronás alapítványt tesz, melynek kamataiból az egyesületi tagok kitünõ elõmenetelü, középiskolába járó gyermekei ösztöndíjakban részesülnek. Kétezer koronát pedig az elhalt vasutasok nyugdíj nélküli özvegyeinek és árváinak felsegítésére fordítanak.

— A pályázó. Szegény S. bátyánk soha életében egy legyet sem bántott. Csupán csak egy fiatal embert szégyenített meg egyszer életében, de ezt aztán nagyon. Gondosan fésült gyerek lépett be hozzá és állást kért. S. bátyánk átolvasván a kérvényét, észrevelte, hogy a fiatal ur abban erõsen hivatkozik arra, hogy õ ez állásra »k é p e s i t v e « an. Az öreg ur jóindulatu mosolylyal kérdi völe:

— Mi az ön »k é p e s i t v e «-ében a hiba?

Az ifju zavartan felelé:

— Talán a két »s«.

— No lássa, barátom, hát bizony a ta kineveztetése is — k é t e s.

— A filokszera felfedezõje. Párisban érdekes kis füzet jelent meg; szerzõje Felix Sahut, francia író a ki tudvalevõleg sok érdemet szerzett magának a legujabbkor szõlõ mûvelése terén. Szerzõ a visszaemlékezést az 1868-ik év június 15-ének napjával kezdi, mely nap a szõlõtermelõk elõtt csak oly gyászos, akár a nemzet történetében a világsi katasztrófa napja: aug. 13, vagy a francziának a szedani szept. 2-iki fegyverletét napja. A heraulti gazdasági egyesület három tagból álló kiküldöttjei: ezen a napon fedezték fel a Lagay kastély szõleiben a filokszert. Tudvalevõleg a francziák már 1852 ben észrevették a szõlõ sajátosság betegségeit, ezen idõtõl kezdve tanulmányozták is annak okát, de bármennyire törték is magukat a rejtély megoldásán — csak nea tudtak annak megfejtéséhez jutni. Azt észrevették, hogy a megbetegedett tõke szomszédságában levõ is megkapja a betegséget s hogy a fertõzés valóságos köröket képezve terjed, de hogy az mi lehet, arról fogalmuk sem volt a kuta lóknak. Terjed, mint az olajolt a papíron, mondogatták. Sahutnak ez a megjegyzés kellett fel gyanuját, hogy féreg lesz a szõlõ betegség okozója. Ez az eszme nem hagyott többé nyugodni, írja Sahut jelzett füzetében; a mint Lagay-be értünk, ásóval ellátott munkást vettünk magunk mellé, mivel a tõkegyökert határoztuk el kiásatni. Én fõleg arra fordítottam figyelmet, hogy ne már! elhajt, vagy nagyon betegnek látszó tõkének gyökereit vizsgáljuk, hanem olyanét, mely még egészségesnek látszik, csak a beteg szomszédságában áll. Az egyik tõkegyökér ásásánál botommal mutogattam munkásomnak a gyökérrészt, melyet ásson ki óvatosan, hogy a gyökérszála is megmaradjanak rajta s adja nekem megvizsgálás céljából. A mint kezembe vettem, nagyító üveggel egész csoportját láttam rajta a sárgás színü feregnék s siettem azt hamarosan is megmutatni! Ime egy felfedezés, melynek nyomában egy egész világrész szõlõmûvelése dõlt romba.

— Gyilkosság magyar istentisztelet miatt.

A baranyamegyei Birjád községben ez ottsni görög katolikus ráczok e hó közepe óta magyar nyelvü istentiszteletet tartanak. A ráczok egyrésznél ez elégedetlenséget keltett, a mi a mult vasárnap véres esemény színhelyévé tette a csendes Birjád községet. Az elégedetlenek egyik vezetője Pajt Rafael ugyanis, mikor a magyar istentiszteletre kijöttek Matesz Jánosra, a magyarság vezetőjére támadt s baltával fejbevágtá; Matesz János szörnyet halt. A körülállók Pajt lefoglák és a csendõrségnek átadták. A királyi ügyészség is megindította a vizsgálatot a magyargyûlöõ rácz ellen.

— Gonosz tréfa. Nyárad-Szeredán a büntetõjársbírósnak nem közönséges bûnügy foglalkoztatja. Kösztényes-Remetén nemrégiben elhunyt Nyulás Ferencné anyósa. Az asszonyhoz, aki öt gyermek anyja, férje távollétében egy este bekopogtattak az ablakon Nyulás Jánosné és Fõrik Józsefné s utavallót kértek. Magukkal vitték Kacsó Albertet is, akit kísértéként fehérbe

öltöztettek. Mikor a ház asszonya az ablakhoz lépett, a fehérbe öltözött Kacsó benyult. az ablakon, a többiek pedig félrehúzódtak. A jelenségtől az asszony és öt gyermeke úgy megrémült, hogy valamennyien halálos betegek lettek. A vizsgálóbíró Kacsó és társai ellen megindult bűnügyi vizsgálat.

— **A mai közgyűlésből.** Lassan gyűlekeznek a bizottsági tagok, unalmas szürke a levegő, mikor megnyitja a gyűlést az elnöklő főispán. Főszóalás nem igen van, győz a tanács véleménye majd mindenben. — De imo, egy kis illemesség. — Az előadó kimondja Trencsén vármegye átiratát, hogy pártolja a város a felsővidéki megyének átiratát a Keleti- és Fekete-tengert összekötő csatorna ügyében. — Egyszerűen vegyük tudomásul, — mondja egy hang.

Mások mosolyognak: Hogyne, mi a csudának segítenék mi összekötni a két tengert, — Minek az? — vélik némelyek.

De már erre kijön a nyugodalmás hangulatából Király Ferencz. Fölugrik helyéből s mondja:

— De már tisztelt bizottsági tag urak, ezen ne tessék ám mosolyogni! Mert aki mosolyog, bizony nem tudja, mit nevet ki.

S mondott olyan erősen bizonyító beszédet, amelyben ki fejtette, milyen nagy közgazdasági érdekünkben áll annak a csatornának a létrehozása, hogy még az ellenzék is helyeselt és úgyvonzott.

Csiky Lajos, — aki tudvalóval a miap házasodott meg, — külön kérvényt be a gyűléshez az iránt, hogy a főiskolai tanároknak adják meg az ut- és pótdómentességet.

Teljesítették a kérést, de föltűnést keltett hogy a kérvényező nincs sehol.

— Hol van Csiky! — kérdezte a főispán.

— Hjah, új házas, nem lehet itt, — mondja Wolffka Nándor.

A főispán hátrafordul a püspökhöz: — No, úgy értem, — mondja, — hiszen Méltóságod sem volna itt, — ha új házas volna...

— **Az öngyilkos jegyző.** Tegnap már megirtuk, hogy Sina y János, Hadház község főjegyzője szíven lötte magát. Az esetről sok téves adat került napvilágra; ezért tudósítónk a megboldogult legközelebbi rokonaitól kért információt, s azt a következőkben ismerteti.

Sina y János, még a nyolczvanas években, mint csegei jegyző kapta csuzos betegségét s abban kivált telenként igen kínos fájdalmakat szenvedett. Külömben erős, egészséges, élettéljes ember volt, a kit páratlan jó szívéért mindenki szeretett, a ki, nek vele valamikor csak ügye baja volt. Az utóbbi időben betegsége nagy erővel lépett fel, s kivált egy év óta rendkívül sokat szenvedett benne. Három hónap óta szabadságon volt gyógykezelés miatt. Csak pár napja, hogy ismét feljárt a hivatalba. Az előző éjjelen igen rosszul érezte magát, nem aludt s reggel sem tudott fel menni az irodába. Háromnegyed kilenczkor doboltak s hogy eltávolítsa épen nála levő leányát, kiküldte, hogy hallgassa meg, mit dobolnak? Neje a másik szobába ment épen s ő a véletlenül bánt levő cselédet egy üveg sörért küldte. Pár pillanat múlva lövés dördült, s rémületen berohanófelesége vérében látta férjét. A gyorsan előhívott orvos már csak a halált konstata.

Tettének okát természetesen teljesen biztosan nem lehet tudni miután semmi írást vagy bármit is nem hagyott hátra. Minden jel arra mutatott hogy betegsége volt az ok. Anyagi zavarai is voltak, mégpedig váltó kezességek miatt, de azért nem igaz hogy családját szegénységben hagyta volna. Hogy mennyire szerette Hadház községe, mutatja, hogy sietett magára vállalni az összes temetési költségeket.

— **Joubert tábornok.** A szabadságú kért életuntó a harezot vívó burokat szörnyű csapás érte. A mint ma éjjel, lapuk zártaikor érkezett távirat jelenti, a bur hadak fővezére, Joubert kiszendvedett. Hősiesen, lángelmével vezette a burok szabadságharcát. Vezetése alatt győzelemről győzelemre szállt a szabadságharcok lobogója. Az agg oroszánt gyomorhabja ölte meg 64 éves korában. Emlékét aranybetűkkel jegyzi föl a történelem!

— **A budapesti rablógyilkosság** melyről külön is megemlékezünk nem rejtély többé Cseléde, Kothesz Zsófia ölte meg, oly módon, mint évekkel ezelőt az öreg Jeneimé, debreczeni polgárnőt ölték meg. A gonosz cseléd köteleit hurkolt az öreg Benkerné nyakára s úgy folytatta meg ékszeréért és pénzéért. A leány töredelmes vallomást tett; börtönébe kísérték.

— **A debreczeni pályaudvar.** A pályaudvar kibővítésére a napokban tartották meg az árlejtést a kereskedelmi minisztériumban. A debreczeni pályaudvar kibővítését a miniszter Rimánóczy Kálmán nagyváradi építészre bízta oly feltétellel, hogy az ajánlatban elhibázott forint helyett koronaérték értendő. Ha pedig így nem megy bele Rimánóczy a vállalatba, új tárgyalást fognak tartani.

— **Halál a szabadulás.** Vinnai Mihályné sz. Mezei Borbála, Seres Mihály g a z d a s s z o n y a tegnap d. e. 1/9 órakor egy zsinegre felakasztotta magát. Elkeseredett, meggyűlölte az életet, mert — a mint több ízben mondta — megvetettek, megtagadták a testvérek. Már egyszer felakasztotta magát egy kendőre, — de leszakadt. Akkor dr. Szentpáli megfogadtatta vele, hogy nem teszi többet; most aztán, hogy erőt merítsen, megivott egy butykos tengeri pálinkát. Azután többszörösen összefont ezukorspírgazsineget hurkolt az ajtó sarkára s a maga nyakára és — egy percz, vége lett.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól —

márczius 29.

Ma délelőtt Debreczen város törvényhatósági bizottsága közgyűlést tartott a nagy tanásteremben. Dégenfeld József gr. főispán elnökölt. — A bizottsági tagok, bizonyosan a rossz idő miatt, csak gyéren szállingóztak s csak a gyűlés vége felé, mikor a fontosabb tárgyak készültek volna, telt meg a terem. A jelenlevők a következők:

Ábrahám László, Aczél Géza, Bácsi András, Balogh István, Bészler Károly, Bihari István, Irinyi János, Boezkó Sámuel, Bódogh István, Böszörményi Mihály, Dávid Mihály, Debreczeni Lajos, Faragó András, Ferenczy Gyula, dr. Fejér Ferencz, Fried Emil, Gyarmathy István, Harangi László, Hajdu Gyula, Herzeg János, Hidvéger Mihály, Hochfelder Jakab, id. Kéki Sándor, ifj. Kertész István, Kertész Mihály, Kertész János, dr. Király Ferencz, Király Gyula, Kiss Albert, Kiss Áron, Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső, Konez Ákos, Kondor Kálmán, Kovács Sándor, Körner Adolf, id. Kuczik Gábor, Kulcsár Gábor, Kurucz Miklós, Lengyel Imre, Márk Endre, Megyaszy Dezső, Megyery Lajos,

Mihalovits István, ifj. Mike Ferencz, dr. Sz. Nagy Kálmán, Nemes Kálmán, Oláh Károly, Pálfi Gábor, Riekl Antal, Ronesik Lajos, Seres András, Simonffy Imre, Stark Márton, Szabó Antal, Szabó Kálmán, Sz. Szabó László, Szalay István, Török Bálint, Trázy László, Zöld János, Vácz János, Vecsey Imre, Wolffka Nándor, Zádor Lajos stb. stb.

Az első tárgy a polgármester jelentése volt január és február hónapokról. — A jelentést már bőven ismertettük, ezuttal csak azt jegyeztük meg, hogy a közgyűlés változatlanul elfogadta a jelentést.

Fejér Ferencz dr. szólalt föl csak, kérdezőn, miként áll az új lovassági kaszárnya jövedelmezőségének ügye?

Oláh Károly tanácsos azt feleli, hogy a kaszárnya be van népesítve, csak egy század hiányzik, amely H.-Mezővásárhelyen van az ottani szociálista mozgalom féken tartására. Ami a jövedelmet illeti, az nagy nem lesz, legfeljebb 4 %.

Király Ferencz dr.: Veszteségszajta?

Budapest székes főváros átirat a városhoz, hogy a tükárbiztosító intézeteknek a tüzoltási kiadásokhoz való hozzájárulásra irányuló, a képviselőházban intézendő fölratot a város pártolja. — A tanács a pártolást javasolja. — Így határoz a közgyűlés is.

Selmecz-Bélabánya átiratára vonatkozólag, amely azt kéri az igazságügyminisztertől, hogy a vidéki városoknak a bünavádi nyomozatra fordított költségeit az állam térítse meg, a tanács pártoló javaslatát a közgyűlés elfogadja.

Trencsén vármegye közönsége a képviselőházhoz fölratot intéz, amelyben azt kéri, hogy a Keleti-tengert a Fekete-tengerrel az Odera, Vág és Duna folyók fölhasználásával csatornával kösse össze a kormány. Ez átiratot pártolás végott megkapta Debreczen város is, a tanács azt javasolja, hogy egyszerűen vegyék tudomásul az átiratot.

Király Ferencz: Nem kellene ezt csak egyszerűen tudomásul venni, ez sokkal fontosabb, mint ahogy első pillanatra látszik. Nagy kereskedelmi érdekeink kívánják ezt a csatornát, mert gabonakivitelünk óriási módon meg lenne könnyítve, hiszen Debreczenből Budapestre drágább a gabona vasuton való szállítása, mint ahogy Oroszország szállítja vízi utakon Angliába. Eppen így tesz Románia is. Ezek pedig a mi konkurrensaink a külföldön és sikerrel versenyeznek, mert nekik vannak vízi utak, nekünk pedig nincsenek. E körülmények megdöbbentők, ha gondolkozunk föltötte. A mostani kormány igen jól teszi, hogy csatornát létesít, — mert így nagy előnyben leszünk. Javasolja, hogy pártolja a gyűlés az átiratot (Helyeslés) mert végtelen fontos közgazdasági érdekeinket elégtelenség ki, ha létesülne a tervezett csatorna. Ne mosolyogjunk tehát az átiraton, mert itt nem arról van szó, hogy a két tengert összekössük, hanem hogy vízi utat teremtsünk gabonakivitelünknek. Igen fontos ez t. közgyűlés.

A közgyűlés a beszéd hatása alatt a tanácsjavaslatával szemben hasonló szellemű fölratot intéz a Házhoz.

A szegénysorsu tudóbetegok szanatóriumának a város 1000 frt. alapítványt adott. A szanatórium elnöksége most megköszöni az adományt.

Tudomásul vették.

A következő tárgy iránt nagy volt az érdeklődés. Polgári biztost választanak. A bizottsági tag urak közt czédulák járnak, rajta egy-egy pályázó nevével. — A szavazatszedő bizottság elnöke Lengyel Imre, tagjai Kertész János és Szabó János biz. tagok. A kijelölés megtörténtéig az elnök az ülést felfüggeszti. Az ülés újból való megnyitása után az elnök bejelenti, hogy összesen 35 pályázat érkezett be. Ezek közül a bizottság kilenczet jelöl, még pedig a következőket: Onody Mihály, Vadas Mózes, Fábian Lajos, Nagy Sándor, Nagy Ferencz, Ki-

Király Ferencz, Grósz Jenő, Kovács György és Munkácsi László.

Husz tag névszerinti szavazást kér, az elnök elrendeli. Az eredmény a következő: Beadtak összesen 114 szavazatot, ebből kapott Nagy Ferencz városgazdai hivatali tisztviselő 62 szavazatot. Ő lett tehát a polgári biztos. Utána a legtöbb szavazatot Onody Mihály kapta: 15-öt.

A gyalogság egyéves önkéntesi iskola allandósításának ügyében a tanács azt javasolja, hogy a Pavillon-laktanya északi sarkán lévő üres téren építsen a város önkéntes-iskolát. Mar a terveket és a költségvetést is kidolgozták. A költség 36496 koronát tenne ki. Javasolja azt is, hogy a jövő évben fölemeljék az épületet.

Király Ferencz dr. csak azt kifogásolja, hogy még mindig a Kovács-kasztyánban van az iskola, pedig azt ipariskolának szánták.

A közgyűlés a tanács javaslatának értelmében határoz.

Az Ármós Bálint-féle menedékház-alapítványnak városi kezelés alá vételéről a tanács azt jelenti, hogy ezt már házikezelésbe vette. A gyűlés helyesléssel vette ezt tudomásul.

A katonai fogház és törvényszék most bérelt házban van. Javasolja a jog- és pénzügyi bizottság, hogy ezek céljaira állandó épületet emeljenek. Ezzel rendben a tanács azt mondja, hogy jelenleg erre nincs pénz. — A közgyűlés a tanács javaslatát fogadja el, sőt azt is kimondja, hogy a jövőben sem építse célra.

A görög kath. egyház segítséget és azt kéri, hogy jelöljék ki a már kért telek s épület helyét. A tanács javasolja, hogy a templom helyét később jelöljék ki. Ha önálló egyházat alkotnak, ami már megtörtént, — segítsek őket 1000 koronával évente.

Wolaffk a Nándor azt hiszi, hogy ideiglenesen is kell hajlékot adni a gör.-kath. egyháznak. Ajánlja, hogy a Bárány-csapszékot adják oda.

Igy határoznak.

A „debreczeni izr. szentegyesület“ 100 ezer drb. téglát kér agkok menházának építésére. — Megadják neki.

A Debreczeni ev. ref. főiskola tanárai ut- és pótdó-mentességet kérnek. A tanács véleménye szerint e kérés nem teljesíthető. — A közgyűlés azonban eleget tesz a kérésemnek.

A debreczenben tartandó diák kongresszus zegítésére nézve a tanács azt javasolja, hogy 1000 koronát és ingyenes nyomtatványt nyújt a kongresszus céljaira.

Több kisebb ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

A fiu gyilkosmerénylete szülei ellen.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Márcz. 29.

Érdekes lélektani momentumokban is bővelkedő bűnpör fő tárgyalása kezdődött ma délelőtt az esküdtbírósg előtt. Az elvadult fiu feleségével együtt meg akarta gyilkolni apját és anyját. Terve azonban nem sikerült. A szülők, bár súlyos sebeket kaptak, föl lépültek s most mint vádlott állanak szemben gyermekükkel.

Minden esetre az emberi léleknek legnagyobbfokú elfajulására, rettenetes sivárságára mutat, mióor a fiu szülei ellen emel gyilkot, de azt sem lehet eltagadni, hogy vannak esetek, a mikor hallván a jelenlegihez hasonló tettről, — önkéntelenül azt kérdezi a gondolkozó elme: ki itt voltaképen a bűnös? A gyermek is minden esetre, de a szüle? Az is. Ha nem gondol a gyermekének erkölcsi nevelésével, nem törődve a szívbéli érzések fejlesztésével, nem fordítja a gyermek fogékony lelkét a vallásra, az istenfélelemre s az elvadulva, talán nem is tudja felfogni, ha rosszat tesz: bizonyosan hibás, nem, bűnös a szülö.

Ime, a mai eset. Az anya, — alighogy világra hozza gyermekét, nem törődik vele

ugy, amint az neki kötelessége volna. — Őt hónapos koráig neveli, akkor már csak nyügnék tekint. Amikor annyira felnő, hogy hasznát lehet venni a gyermeknek, akkor hívja vissza, de az már akkor nem szerető édes anyját látja, hanem csupán egy idegen asszonyt, akiről tudja, hogy a világra hozta és hogy nem törődött vele. — És az a pa? Ez mért nem nevelte gyermekét? A felelet könnyű: hiszen vannak még a művelt osztályban is olyan férfiak, akik csupán azért születnek, hogy saját akaratuk ne legyen, csupán a reá neheztelő erős akaratu egyén, ez esetben nő, — irányítsa tetteikben őket. A világot sem védjük e sorokkal a bűnös fiut, de nem védjük a szülőket sem!

... A vádlottak A. Kovács József és felesége, Fábrián Juliánna. Az ellenük két rendbeli szándékos emberölés büntetnének a kísérlete. A vádlóhatározat ugy adja elő az esetet, hogy a mult év december hó 16 án vádlott Kovácsnak apósa és anyósa tanuhallgatáson voltak a bősörményi járásbírósg előtt, ahol az öregek a vejük ellen terhelőleg vallottak. Amikor ezt Kovács József és felesége meghallották, hatalmas késekkel felfegyverkezve szüleiknek lakására rohantak. Amint a szobába beértek, Kovács előbb az apósát támadta meg és azon 9, majd az anyósára rohant és azon 4 súlyos sebet ejtett. Míg Kovács szüleit öldökölte, felesége is kést ragadott és hátulról a véresen vonagló édes apát szurkálta össze. A gyilkosok megrémülve tettüktől, elmenekültek. Az asszony haza futott, az ember pedig öngyilkossági szándékból az udvaron lévő kutba ugrott. De tettét észrevették és a kutból kihúzták.

A tárgyalást Szeőke Imre vezeti, szavazó bírák Kolbenhayer Kálmán és Oláh Miklós. A közvádlói széken Galánffy Lajos alügyész ült, vádlottat Kardos Samu dr. védi.

Id. Kovács Miklós és felesége, — a vádlott szülei, — ugy adják elő vallomásukat, hogy fuk feleségéstől azért kereste föl, hogy meggyilkolja őket. — A fiu mindig fenyegette őket, hogy megöli, ha nem hagyunk rá semmit. — Vallomásukból bántólag tűnedezőnk elő az a körülmény, hogy első szülött gyermekükkel nem törődtek. A gyermek nagyanyjánál nevelkedett, szüleinél ritkán fordult meg.

A tanuk vallomásai közül a legérdekesebb és a vádlottá nézve lesújtó a Dancsi Miklós, Baji Lajos és Csősz Gábor vallomása. A fent jelzett napon a három ember ott állott Hadházon (mert ott történt a dolog) a Baji kovácsmühelye előtt s látták, mikor vádlott és ennek felesége az öregekhez mentek és hogy onnan visszajöttek.

Dancsi Miklós nem messze állott id. Kovács Miklósék házáól a kovácsmühely előtt s látta, a mint jött arrafele vádlott feleségéstől. Hallotta, hogy vádlott azt mondta a feleségének:

— Te, én most megölöm ezeket, ha bánatnak, nézd meg. Osztan, ha törvény elé kerülünk, ne tudj semmiről.

Nem sok idő múlva visszafele igyekezett vádlott és felesége. Siettek s a vádlott férfinak mellén az ing véres volt.

Hallotta, hogy a vádlott édesanyja azt kiáltotta a fiának:

— Gyilkos, gyilkos te, megölted édesapádat!

Baji Lajos és Csősz Gábor vallomásainak lényege is ez. Majdnem szóról-szóra ugy mondják el az esetet, mint Dancsi.

Vádlott, ugy a férfi, mint a nő, a szembesítéskor mindent tagad.

A tanuvallomásokkal eltelt az idő s elnök a tárgyalás: holnap d. e. 9 óráig föl-függesztett.

Színház.

„Napoleon öcsém.“

(Eredeti bohózat s felvonásban Irta Rákosi Viktor és Guthi Soma.)

Az irodalom két legjobbkedvü írója, egyesült arra a célra, hogy a Víg-színház s közvetve az egész ország közönségét kacag tassa.

A meséjét nem mondjuk el. Tele van az vidám fordulattal és jóízű tréfával. A francia bohózatokkal versenyezik vidámság dilaában, hanem utóléri lúhaság, ledérség tekintetében is. Nem tudom, törültek-e a darabból nálunk, de így is maradt benne elég ilyen. Melleleg mondva, olyan rossz és rég elcsépeelt szójáték is: mi Baja városának a baja?

A kassai színházi bizottság — a mint tudjuk — betiltotta a darab előadását. Az igazgató kétségbeesetten irt a szerzőknek, akik nevében Rákosi Viktor azt felelte, hogy valószínűleg a szereplők túlozták annyira a szerepeiket, hogy a mi finom kétértelműség volt, hogy az mind nagyon is érthető vaskos durvasággá vált.

Ilyesmit felelt a szerző, valjon mit mondhatott volna „Napoleon öcsém“ debreczeni előadásáról?

Ezen a debreczeni színtársulat bemutató előadásainak összes hibái látszóttak. Főpróbaszerű vontatottság és ingadozás az egész. — Komjátly (Tallyai) nem rendelkezik a bonviván ügyvéd szerepéhez kellő könnyed eleganciával, Tanna (Napoleon) diszkrét és még is mulatságos játékával tetszett Sziklai a sugó szerepének bányájából bőven hordta fel a nevetés esengő érzékeit, Szabó I. bájt öntött kis szerepébe, Szathmáry karakterisztikus „gyilkos bacsit“, Tóth E. nem találta el az udvarló szerepének aszfalt-betyár alaptónusát, T. Halmi Margit (Flóra) éléthü századvégi asszonyt mutatott be, — kisebb szerepekben Csátárt, Makrayt sat. láttuk.

Holnap, holnapután lesz talán elfogadható ensemble. Mért nem írják ki a függönyre ilyenkor, hogy:

„Nézzé el most uri kegy
Máskor ez tán jobban megy!“

(—)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

Budapest, márcz. 29. (Érk. este 7 ó.)

A képviselőház ma rövid ülést tartott. A napirend a függőben levő mentelmi ügyek és a kérvények 12-ik sor-jegyzékének elintézéséből állott Somsich Andor és Várossy Gyula képviselők mentelmi jogát felfüggesztette, ellenben Bartha Miklóst, a kit Linder György sajtó útján elkövetett becsületsértéssel és rágalmazással vádolt, nem adta ki, de egy másik becsületsértésért kiadta.

Egy csomó kérvényen vita nélkül surrant el a Ház. Az első felszólalás Havesmegye kérvényénél volt, — a községenként való szavazás érdekében. Kossuth Ferencz azt ajánlotta, hogy pártolólág adják ki a belügyminiszternek ezt a kérvényt. Ugyanilyen értelemben szólt a néppárti Buzáth Ferencz is.

Szék Kálmán miniszterelnök Kossuth Ferencz indítványával szemben kifejtette, hogy a belügyminiszternek lesz módja amugyis a kérvénnyel foglalkozni.

A Ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadta el.

A pálinkaivás korlátozása érdekében beadott kérvények érdekében Páder Rezső szólt fel. A kérvényeket a belügyi és pénzügy minisztereknek adták ki.

A képviselőház szünete.

Budapest, márczius 29. (Érk. Este 7. ó.)

50 p.) A képviselőház szünete ápril hó 26-ig fog tartani. Ezalatt tanácskoznak a delegációk és a kvótai bizottságok.

Báró Atzél Béla halála.

Budapest, márczius 29. (Érk. e, 7. ó.)

50 p.) Báró Atzél Béla, legösmertebb főuraink egyike, ma déltájt Budapesten meghalt. Halálát influenza okozta, a „Hungária“ szállóban érte utól a halál.

(Báró Atzél Béla kedvelt alakja volt a főúri köröknek. Az „Országos Kaszinó“ és a „Park-Clubb“ berendezés hirdetik az ő finom ízlését. Az általa diktatba hozott angol butorok mindenfelé el vannak terjedve. Társaséletünk sok téren sinyli meg a kiváló főúrnak élte javakorában való elhunytát.)

Különfélek.

+ **Megbékülés.** A t y a (dühösen): Gamber! Hogy merre megszöktetni a lányomat?

V ő: Azért tettem, hogy megtakarítsuk a költséget, a farszto jegybenjárását és lakodalmat.

A t y a (megöleli): Hála Istennek! A leányom okos férjet kapott.

+ **Idők jele.** H á z t u l a j d o n o s (a Nefelejts-utcából a lakáskeresőhöz: A lakás ára 350 forint).

L a k á s k e r e s ő: Ugyan mit gondolsz? Ezért a III-ad emeleti nyomorult három lyukért hogy mert annyit kérsz?

Háztulajdonos: Tudja mit? Fizessen 350 forintot és... a t i r a t o m m a g á r a a z e g é s z h á z a t.

Tavaszi eső.

Tavaszi eső langyos kövér cseppje
Hull kip-kop... csendesén a kövezetre,
Éjfél után az óra egyet üt —
A sarkon a rend éber öre ásit,
Egy-két megkészt lump... nincs senki más itt,
Álmatag csend, nyugalom mindenütt.

Még én volnék itt — ha a lelkem régen
Ott nem mulatna lenni a faluvégen,
Hol a nagy eső barna rögre hull,
S omlik a hant és nyilik a barázda,
S ez élet ezer millió kis fája
Fakad, zsendül nő halk-zajtalanul...

Lampérth G. za.

+ **Asszonyról szóló közmondások.** A ki hisz a feleségének, az csalatkozhat; aki pedig nem hisz, azt megcsalják. (F r a n c z i a.)

Bármilyen ügyed legyen, beszélj meg a feleségeddel, s ha ő alacsony, hajol le hozzá. (K e l e t i.)

A háznál egy oszlopot tart a férfi, kettőt az asszony (M a g y a r.)

Az asszony és a kemence üljön otthon. (N é m e t.)

(Folytatjuk.)

Hogy ép, egészségesnek mondhassem magamat, négy dolgot kell, hogy forgatni tudjak: tollamat, vivótörömet, beretvámam s az evő eszközeimet.

Legouvéé.

+ **A kínai császár imádsága.** A P r o t e s t á n s S z e m l e bemutatja a kínai császár imádságát, mely így szól:

„Reád függeszttem tekintetem gondolataim közben, — óh titokteljesen működő teremő! Mily állandó a kiterjesztett felhőség, ahol lakozol!... Szolgád vagyok, de csak olyan vagyok, mint a nádészál, vagy a fűzfa! Szívem csak, mint a hangyáé: és mégis enyém a te kegyelmes végzésed, mely e birodalom uralmát reám bizta. Mélyen érzem tudatlanságom és vakságom s félek, hogy méltatlannak bizonyulok nagy kegyelmed jeleire! Azért megfigyelek minden szabályt s tételt, arra törekedvén, hogy bár jelentéktelen vagyok, törvényszerű kötelességemet teljesíthessem!... Egészen elszakadva innen: égi palotádra tekintek! Oh jöjj az oltárhoz a te pompás kocsidon! Mint szolgád, földre borulok, félelemmel eltelve várva kegyelmed teljességét! Összes tisztségeim ime mellettem vannak felhalmozva, hogy téged örvendezve tiszteljenek. Az összes szellemek, kelettől nyugatig, megtöltve a levegőt: kísérnek téged, mint védőjüket. Én, a te szolgád, leborulok előtted, hogy találkozzam veled s félelemmel eltelve várom, óh Isten, jöttödöt! Oh szállj le, fogadd el ajándékainkat, hallgass meg minket, míg tisztelünk téged, téged, aki nek jóságát kiapadhatatlan!... Leszálltál óh Isten, hogy meghallgass minket, hiszen ugy-

tekintesz reánk, mint egy atya! Én, a te egyszerű s homályban tapogatózó gyermeked, nem tudom a kötelességtudás érzetét kifejezni! Köszönöm, hogy nyilatkozatomat elfogadtd! Tiszteletteljes a te nagy neved! Tiszteletteljesen mutatjuk be neked e drágaköveket s terjesztjük szét e selyemkelméket s mint a tavasznak örvendező facskék: dicsőítjük szereteted teljeségét!

Ház körül valók.

+ **Halat ha postán továbbítunk,** két napig is elél, ha a szájába pálinkába mártott kenyerezt teszünk.

+ **Diós tészta.** Törött cukrot, tejfölt, zsirt és apróra tört dióbelet keverünk össze, mindegyikből 4 decziliter; aki szereti, valami fűszert, p. o. fahéjat, citromhéjat tehet hozzá aztán háromszorannyi, tehát 12 decziliter liszttel összegyurja kevés élesztővel. Ha a tészta fél óráig pihent, lassu tűznél megsütjük.

Megszökött kanárikat úgy foghatunk ismét meg, ha a ház elé, vagy verandára nyitott kalitot teszünk s egy másik kalitot madárral, mely énekével ismét visszacsalogtja a kis szekevényt. Ez persze csakis k e r t e s h e l y e k e n lehetséges, nagy városban igen nehéz a kiszabadult madárkat visszaszerezni. Egy másik mód a befogásra az, h o g y e r ő s v i z s u g a r a t f e c s k e n d ü n k r á j a. Ezáltal nem tudnak tovább repülni s kézzel megfoghatók.

Közgazdaság.

Debreczen, március 27.

Készáru tartatott:

Okt. buza	7.81 — 82.
Tavaszi buza	7.60 — 61.
Okt. rozs	6.36 — 31.
Októberi zab	5.04 — 25.
uj tengeri 1899	5.07 — 08.

CSARNOK.

Romba dőlt lelkek.

— Amerikai regény. —

Fordította: G—d J—f.

Folytatás.

24.

Azonban mindinkább nyugodtabbá lóns képes volt gondolkodni, — mert lefeküdni és aludni, vagy más ilyes, nem jutott eszébe. Egy nagy kendőbe burkolódzott, az ablakhoz ült, s órák hosszáig mozdulatlanul ült ott. Így találták meg, midőn viradni kezdett.

Hold és csillagok eltűntek, s látva a reggelt, kérdést intézett magához, hogy tulajdonképen mihez kezdjen? Vajjon érdemes volt-e a szerelem mindarra, mit Lőrinczért feláldozni akart, — családját, barátait, egy jó férfi bizalmát, saját hűségét és becsületét? Vajjon többet ért-e Thorndyke ránézve, mint az egész világ, — többet ért-e saját lelkiismerete nyugalmanál?

Gilbert Richard szerette, becsülte őt, bizott benne; elfogadta ajándékait — megígérte hogy neje lesz. A mai napon már megfog érkezni, hogy őt, mint sajátját tulajdonába fogadja. És egy tekintet Thorndyke Lőrincz arcára, kezeinek érintése, szavainak egyetlen csábító hangja elegendő volt arra nézve, hogy szelnek eressze becsületét és hűségét, elhagyja egyedüli barátait, megtörje vőlegénye szívét, és hogy az ezekre való visszaemlékezés által magának örökre lelki-furdalásokat okozzon? Oh, mily nyomorult egy teremtmény volt ő — mily iszonyu, mily önző érzelem lehetett azon szerelem, melyet kebelében táplált!

Norina felnyitotta az ablakot, s kimerülten a virrasztás miatt, lázas nyugtalansággal támaszkodott ki azon. Ugy tetszett előtte, mintha e találkozás a fák között, oly régen történt volna, — mintha néhány pillanat alatt éveket élt volna keresztül. Ekkor kopogtattak ajtaján, s Eszter néne hangja hallatszott kívülről:

— Fenn vagy, Norry? Jobban vagy már?
— Sokkal jobban, nénikém. Azonnal lemegyek.

— A reggeli, tíz percz múlva készen lesz. Norina álmosan kelt fel, megmosta arcát, rendezte összezilált haját, és megijedt saját halvány kinézésétől, a mint a tükörbe tekintett.

— Mily borzasztóan beesettek szemeim, gondolá. — Oh, ha ő most meglátna!

Lehaladt a lépcsőkön. Eszter néne a forró süteménnyel telt tálat ijedtében majd elejté.

— Hisz te úgy nézsz ki gyermekem, mint egy kísértet, kiáltott. Hisz azt mondtád hogy már jobban vagy?

— Jobban is érzem magam, nénem. Kérlek ne aggódj miattam. A tegnapi esti főfájásom tette oly halványná arczomat. A reggeli után oly egészséges leszek, mint ezelőtt.

A reggeli azonban Norinának csak kifogása volt, — a nap elmúlt és a csinos fiatal arczocská csak oly sápadt maradt, mint azelőtt.

Nem volt képes semmire sem, — sem olvasni, sem varni nem tudott, s csak mint egy szellem lézengett a házban, és visszarettent, midőn a szobában menyegzői öltönyt megpillantotta. Miként kerüljön mr. Gilbert szemei elé? és az órák oly gyorsan folytak egymásután, mint soha ezelőtt.

A nap már jól lehaladt a láthatáron, — a zaj a mezőkön lassan-lassan elmúlt, — a tenger felől hűvös éji szél fujdogált. Norina a vén almafa alatt ült szalmaszékében, és várt — várt, a mint egy halálra ítélt vár hóhérjára. Ölében egy könyv hevert, nem tudott olvasni. Ott ült és várt és készült az istenítéletre.

Most a messze távolban porfelleg keletkezék, s az uton kocsikerekek robogását lehet hallani, — későbbben a kocsis is látható volt. Norina szívéhez szorítá kezét, s igyekezett keble dobogását csendesíteni. Végre ő volt az.

A porfellegből gyorsan bontakozott ki a kocsis a kapu előtt megállott, — a kocsiból Gilbert Richard szállott ki, és szemével Norinát keresé. Norina felállott s a kétségbeesés nyugalomával ment elébe. Gilbert megfogta mindkét kezét.

— Kedves, kedves leányom! szeretett Norinám! Mily jól esik ismét kegyednél lennem! De mily halvány kinézése van! Beteg volt talán?

— Oh nem, ez csak a régi szokott főfájásom. Epen itt jó Eszter néni és Reuben nagybátyám, hogy önt üdvözöljék.

Norina visszavonult, örvendve a fordulaton, mert a borzadály már átfutotta testét, és nem mert Gilbert szeméibe tekinteni. Nevetése, színtelt vidám üdvözlése füleiben zugtak. Egy pillantást vetett a sűrű bokorra — oh mily csalfa, áruló, bűnös teremtmény volt ő mégis!

Folyt. köv.

Szerkesztői posta.

K. N. (Helyben.) Ön azt kérdezi, hogy kötelessé a trafikos a cigarettához gyufával is szolgálni. És bizony az is akarja tudni, hogy a cigarettát vevőjének jogában áll-e a rágyújtáshoz szükséges gyufa követelése. Jog és kötelesség kérdése ez tehát. Egyik sem áll fenn. De azért ezt a kérdést ilyen rideg alapon nem lehet elintézni. Ez inkább az udvariasság kérdése. Az udvarias kereskedő megkínálja vevőjét gyufával, ha látja, hogy rá akar gyújtani; az udvarias vevő pedig kér és nem követel gyufát.

T. N. (Helyben.) Nem közölhető.

Tihanyi. (H.-Nánás. 1.) A kit falusi bíróné választanak és nem akarja elfogadni, azt megbírságotják. 2.) A tanító, ha a tanulót megüti, fegyelmi vétséget követ el és vizsgálat alá kerül. És ha kiderül, hogy az már nála szokássá vált, az állását vesztheti miatta.

N. K. községi írnok urnak. (Jász-Apáti.) Meyer Lukács nővérének lakozását a „Debreczen” szerk.-ben tessék keresni. A transzváli ut részletei tárgyában Leyds urhoz, Transzvál hollandiai ügyvivőjéhez tessék fordulni. Brüsszelbe

16121 Tkv.
1899

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhíré tétetik, hogy Ernszt Péter végrehajtatónak Berkes Mátyás és társai elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a debreczeni kir. Járásbíróóság területén levő egyeki 253 sztkben. A I. 3—10. sor 642, 908, 1048, 1331, 1489, 1729, 2020, 2274, hrsz. szántók, valamint az ezek után járó közöslegelő és nádas illetőségnek Berkes Bálintot illető $\frac{1}{3}$ -részére 2200, koronában, valamint az egyeki 653, sztkben A + 1 sor. 2369 hrsz. homoki szántónak ugyancsak Berkes Bálintot illető $\frac{1}{3}$ -részére 215, koronában megállapított kikiáltási árban, a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határ időül az 1900 évi Május hó 8-ik napjának délelőtt 9 órája Egyek községéhez ki-tűzetett. — A kikiáltási árak a becsárak azonban az árverésre kitett ingatlanok szükség esetében a kikiáltási áron alól is elfognak adadni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, a vagy az 1881: LX. t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt, a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Egyek községelőjáróságánál tekinthetők meg.

Debreczen 1900. évi Január hó 15. napján. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál.

Harsányi.

kir. törvényszéki bíró.

Elvállal mindeféle szobafestéseket
tapetirozásokat, templomok festését,
oltárok s szószékek aranyozását
a legművésziesebb
kivitelben.

Horváth András
szoba és templom festő.

DEBRECZEN,

Piacz-uteza 21. szám alatt

a Tisza palota átellenében.

Alapított 1880-ban.

Alapított 1880-ban.

!! Figyelem !!

Van szerencsém úgy a helybeli mint vidéki t. megrendelőimet, valamint a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy husz év óta fent álló szabó üzletemet a

tavaszi és nyári idényre

a legfinomabb **divat-szővetekkel** rendeztem be!

Az a bizalom, melyet husz év alatt élvezni szerencsés voltam, felbátorít arra, hogy midőn férfiszabó üzletemet t. megrendelőim pártoló figyelmébe ajánlom, reméllem azt, hogy továbbra is megtartanak pártfogásukban s becses rendeléseikkel továbbra is szerencsésülteknek. Részemről ígérem, hogy ezután is ugyanazzal a szorgalommal és pontossággal igyekszem rendeléseiknek eleget tenni, mely anyai éven keresztül megszerezte a közönség bizalmát és pártfogását.

Becsés rendeléseiket továbbra is kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Szekely utóda

Szekely és Társa

polgári, katonai, és papi szabók

Debreczen, **Bika-szálloda**

Kabátok

Gallérok

Kostümök

Napernyők, Blouzok, Övök és bár mily női és gyermek felöltők minden kivitelben találhatók.

Halmágyi Samuel női divat áruházában.

Előfizetési felhívás!

A midőn a „DEBRECZENI HIRLAP“ április—juniusi új évfolyamának alkalmából ismételten felhívjuk a nagyérdemű közönség pártfogását, először is a lapunk keretében beállott nevezetes változást jelentjük be.

A „DEBRECZENI HIRLAP“ már e hó 27-től kezdve korán reggel jelenik meg s eddigi terjedelmének megtartása mellett, **legnagyobb és egyuttal legolcsóbb lapja lesz Debreczennek.**

Táviratokkal sürgöny-levelekkel bőven el leszünk látva. Most folyó regényünk mellett még egy érdekesítő regényt közlünk. Azon leszünk, hogy a

„DEBRECZENI HIRLAP“

legyen, a mint eddig is volt:

A jog, törvény és igazságot képviselő, pártoktól és kormánytól egyaránt **független** közlöny a politikában, a város és közönségének érdekeit hiven őrző helyi lap, családi olvasmányok tekintetében kifogástalan irodalmi közlöny és e mellett gyors értesítésekkel rendelkező hirlap.

Csak is nagymérvű pártfogás mellett lehetséges célunk elérése, mely abban áll, hogy olcsósága mellett is magas színvonalon álló lappal szolgáljuk a nemes város közvéleményét.

„DEBRECZENI HIRLAP“

ára számonként **2 kr.** (4 fillér)

== **Előfizetési ára:** ==

Helyben :		Vidékre :	
Egész évre	6 frt.	Egész évre	10 frt.
Fél évre	3 frt.	Fél évre	5 frt.
Negyed évre	1 frt. 50. kr.	Negyed évre	2 frt. 50. kr.
Egy óra	50. kr.	Egy óra	1 frt.

Előfizetők a lapot ápril. 1-ig ingyen kapják.

Előfizetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban (Piacz-utca 79. szám.) valamint Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Előfizetést gyűjtőknek 10 előfizető után egy érdekesítő regénnyel szolgálunk.

Ajánljuk a X. évfolyamát élő lapunkat a nagyérdemű közönség pártfogásába. Debreczen 1900. márczius hó.

A **„DEBRECZENI HIRLAP“**

szerkesztősége és kiadó-hivatala.